

CUM ESTE PERCEPUTĂ LIBERTATEA RELIGIOASĂ ÎN ROMÂNIA?

AVOCAT OCTAVIAN POP,
DOCTOR ÎN DREPT, CONFERENȚIAR UNIVERSITAR

PRIMA PARTE

Scurtă notă introductivă

Înainte să dezbatem pentru prima dată, din ce putem vedea în presa scrisă și mediul online, din evenimentele care s-au petrecut, felul în care s-au ivit o sumedenie de persoane care și-au atribuit în mod neadecvat statute religioase sau care și le-au întrebuițat într-un mod rațional, corect și demn, doresc să-mi prezint intenția personală, ca și autor, președintele unei Confesiuni religioase recunoscute de către Secretariatul de Stat pentru Culte al Guvernului României, intenționez să aduc un plus de claritate în privința libertății religioase și a modului prin care aceasta există și se manifestă în România.

Adeseori apelează nu numai la Asociația noastră, ci și la alte Asociații, persoane care doresc să exercite atribuții preoțești, autorizate de către oricine, oricum și în orice condiție, dorința arzătoare fiind aceea de a îmbrăca veșminte preoțești și de a oficia slujbe, indiferent de statutele confesiunilor, crezând că sunt opționale și nu obligatorii. Iată că există articole de Lege prin care statutele confesiunilor sunt strict obligatorii și încălcarea acestora, chiar și „la milimetru”, atrage după sine rigorile Legii.

Ei bine, am fost nevoit de nenumărate ori să evit răspunsul respingător persoanelor interesate pentru a nu irita sau deranja, adeseori întâlnind și oameni care nu se mulțumesc cu negația ducându-se să încerce în altă parte, ci își „poartă sâmbetele” și de aici iau naștere tot felul de hărțuiri și intimidări. Portretul infracțional nu este greu de alcătuit dacă avem câtuși de puțin cunoștințe în domeniul criminologiei. Pentru a evita astfel de neplăceri care atrag pierderi de timp uriaș doar să răspunzi „șicanărilor”, în loc de răspuns am sugerat să ne cerceteze mai întâi mărturisirea de credință, să analizeze specificul confesiunii și abia apoi să fie luată o decizie de aderare sau neaderare. Sunt de părere că „Libertatea religioasă” nu are nicio legătură cu crearea de oportunități pentru oportuniști, ci însăși denumirea ei ne lămurește ceea ce vizează într-un mod cu totul și cu totul special.

I.

Noțiuni generale despre Libertatea religioasă

Libertatea religioasă își are originile în necesitatea antică a oamenilor de a-și exercita într-o formă sau alta propriile convingeri religioase și din acest motiv nu de puține ori s-a ajuns de la dispute dogmatice la crime, persecuții sau chiar războaie.

Ca și act juridic, libertatea religioasă este invocată în „Scrisoarea din 313” a lui Licinius, împărat al Romei între anii 308-324. Inițierea documentului, care nici pe departe nu a fost conferirea libertății absolute numai creștinismului cum se dorește a fi interpretat, raportat la faptul că majoritatea oamenilor de astăzi sunt creștini, provine de la Edictul lui Galeriu din anul 311. Cu toate acestea, cel din anul 313 atribuit lui Constantin, deși în mod real aparține cumnatului său, Licinius, a fost doar o scrisoare care conferea libertate tuturor „celor ce cred într-o divinitate”.

Omenirea a evoluat și o dată cu ea și omul. Astăzi nu mai sunt permise ofense pe motive inclusiv de apartenență religioasă. Este un lucru normal pentru o lume normală în care nimeni nu ar trebui să încerce cu forța să convingă pe cineva și nici să-și impună propriile concepții cu brutalitate sau cu metode psihologice persuasive. Probabil, la un moment dat, vor putea fi condamnabile și infracțiunile psihologice.

Până la evoluția științei într-atât încât să se poată ancheta procesul psihologic și factorii determinanți, adică să fie condamnată inclusiv „manipularea”, chiar dacă articolul 207 din Codul Penal se rezumă la formele de șantaj psihologic, să ne raportăm și noi la epoca în care trăim și mai ales la Statul Român și nivelul de percepție în privința „Libertății religioase”.

În anul 2006 intră în vigoare Legea nr. 489 *privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor din România*, care, mare atenție la termeni, este libertatea conferită tuturor identităților religioase și nu numai cultelor ca și persoane juridice. Această Lege care deschidea noi orizonturi pentru libertatea de exprimare în Țara noastră a trecut prin mai multe modificări prin Curtea Constituțională și s-au stabilit mai mulți corespondenți în celelalte Legi și Ordonanțe, în vigoare, o dată cu apariția jurisprudențelor soluționate în Instanțele Ministerului Justiției. Astfel, constatăm că termenul de „Libertate religioasă” este într-o permanentă dezvoltare și capătă într-adevăr un contur democratic și normal, departe de ideologia comunistă care deși impunea un singur cult, nu știa pe care să-l impună mai degrabă.

II.

Cum au perceput românii libertatea religioasă?

Este dificil să stabilească cineva un răspuns concret, percepția omului asupra libertății proprii, adeseori, ignorând obligațiile evidente. Nu ar fi deloc frumos să trăim într-o lume în care am avea numai drepturi, fără obligații; nu am mai cunoaște unde se termină dreptul nostru și unde începe dreptul altei persoane. Este o metodă cunoscută aceea că, din toate timpurile, cultele mari au încercat să dizolve sau să absoarbă cultele mici pentru a nu avea oamenii alternative. Și dacă cei ce și-au propus acest lucru au crezut că vor constitui un singur cult la nivel național sau internațional, s-au înșelat! Vedem că indiferent ce ar acuza un cult mai mare, chiar și majoritar, acuzându-l grupurile mici de „schismă” sau „erezie”, acuzațiile acestea pot avea răspundere penală pentru

acuzator dar nu și consecințe nefaste pentru cel acuzat. Indiferent de apelative, cultele ca și confesiuni religioase au tot apărut și s-au tot dezvoltat.

Să nu uităm că prima idee de a omogeniza creștinismul într-o religie globală, a fost ideea aplicată de Împăratul Constantin. Oamenii și-au asumat inclusiv persecuțiile la care au fost supuși pentru a-și apăra principiile religioase care li se păreau mai aproape de cugetele lor. Nu poate nimeni să realizeze această idee și nici măcar să o facă să funcționeze mai mult de un secol. De ce? Chiar dacă majoritatea confesiunilor își numesc oamenii „oi”, să nu uităm că omul nu a fost și nu va fi niciodată o oaie. Îndată ce se va uita în oglinda inteligenței și va descoperi că nu este o oaie, a doua zi este deja plecat în căutarea altei surse care să-i ofere răspunsul „pe care-l caută”. Din nefericire, de pe la începuturi a existat realitate că omului îi este mai ușor să caute ceea ce vrea să audă și bine este liber să o facă. Dacă i-ar lua cineva libertatea de gândire, ar căuta în continuare evitând din ce în ce mai perfect conflictul cu legislația.

Deci, oricum am dori să abordăm libertatea religioasă, singurul factor determinant al său este însuși omul, căutătorul răspunsurilor sau credințelor care să se potrivească cu propriile sale „intuiții” religioase. Deși acestea sunt de cele mai multe ori culese din cultele în care au fost înaintașii sau chiar ei, omul este conștient doar de voința proprie. Așadar, el caută pentru că dorește să caute. Astfel, Statele civilizate au oferit un cadru adecvat și juridic confesiunilor religioase tocmai pentru a nu mai exista forma de „clandestin”, formă din care s-au ivit numeroase confesiuni criminale, nu doar antisociale.

Personal, aș tinde să cred că libertatea religioasă din România nu a fost percepută doar într-un mod pozitiv, ci și într-un mod negativ. De ce spun acest lucru? Pentru că Ministerul Justiției din România a fost nevoit să rezolve multe spețe, unele s-au finalizat în avantajul anumitor persoane și altele în dezavantajul lor, ajungându-se chiar și la condamnarea în regim de detenție de la câteva luni până la câțiva ani. Să nu minimizăm faptul că între confesiuni apar oameni care pot avea instinctul infractorului foarte bine ascuns. Deocamdată, toate sistemele din lume, juridice sau religioase, sunt vulnerabile în fața unor presupuși rău-intenționați. Și poate cineva să anticipeze schimbarea omului sau ce gândește el cu adevărat? Printre aceste gânduri îmbogățirea, minciuna și foloasele, demnitatea de „om apreciat” – că doar de, este „domnul părinte”, sunt doar câteva interese ascunse pe care numai personalul de la conducerea confesiunilor îl pot descoperi cu o oarecare „viclenie” psihologică. Ce ne facem când persoane rău intenționate nu apelează la alte confesiuni, ci își întemeiază propriile confesiuni? Ei bine, cu acest fenomen se confruntă nimeni altul decât Ministerul Justiției, cel care trebuie să dovedească diferența dintre „înșelăciune religioasă” și „libertate religioasă” acordată unui om care chiar nu minte și chiar se dedică unui crez.

III.

Cum este percepută libertatea religioasă la ora actuală?

Conform Constituției României și chiar Legii nr. 489/2006, nimeni nu poate fi pedepsit cu închisoarea pentru că împărtășește, practică sau „propovăduiește” o anumită confesiune, în spațiu intim sau în public, dacă respectă legislația. Totuși să ne gândim că pedepsele nu s-au stabilit de către instanțe în baza unor mărturisiri religioase proprii sau de grup, ci au fost identificate fapte care nu vedeau fie o credință menită să nu facă rău membrilor sau societății, fie pentru că în spatele unor principii doctrinare exprimate frumos s-au ascuns persoane care aveau cu totul alte intenții. De asemenea, nu putem ascunde nici realitatea că, în decursul timpului, au fost nenumărate persoane care au fost condamnate tocmai pentru principii religioase sănătoase sau deloc dăunătoare, doar pentru faptul că un cult majoritar, în dorința de a lichida orice formă de „conurență” le-a găsit „acul în carul cu fân”.

La ora actuală nu prea mai este posibil comiterea unei nedreptăți prin instanță, asta pentru că și instanțele s-au specializat, au progresat, personalul s-a dezvoltat pe plan psihologic și strategic și, astfel, o dată cu sistemele progresează și ceea ce numim „Libertate religioasă”. Din nefericire progresul nu se sfârșește niciodată, dar nici tendința infractorului de a se perfecționa. Așa că, nu trebuie nici să ne bucurăm că există această noțiune și că unii încearcă să o fructifice, pentru că în permanență vor apărea și oameni care să o tulbure, fie că sunt ei tulburați din fire, fie că nu le convine că „Statul nu este o proprietate care să le ofere tot confortul numai lor”.

Iarăși nu putem stabili o statistică, în ceea ce privește nivelul de percepție, în privința libertății de gândire și de exprimare. Dat fiind faptul că suntem la nici două decenii distanță de la intrarea în vigoare a primei Legi care reglementează libertatea religioasă, încă mai avem mult timp de parcurs pentru a vedea tendințele confesionale ale oamenilor. Cu certitudine putem constata fiecare că sunt anumite probleme care nu țin de „neconstituționalitatea” Legii 489/2006, ci mai degrabă de tendințele unor oameni de „lărgire” a perimetrelor de activitate și de exercitare a libertății religioase. Atunci când intervin și faptele de natură penală precum înșelăciunea, furtul, șantajul, amenințarea, abuzurile sau altele care nu au nicio legătură cu libertățile individuale, deja este de competența Codului Penal, ieșind total de sub spectrul Legii 489/2006. Legea cultelor se referă la „Libertatea religioasă și regimul cultic” și nu la felul în care oamenii găsesc metode să conceapă infracțiuni și să le ridice la statutul de „legale” și nici la cei ce folosesc pretextul de „libertate religioasă” pe post de umbrelă care să le asigure camuflarea infracționalității.

Din cuprinsul Legii Cultelor aflăm următoarele: *„În activitatea lor, cultele, asociațiile religioase și grupările religioase au obligația să respecte Constituția și legile țării și să nu aducă atingere securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”* (Art. 5, alin. 4 din Legea 489/2006). Acest articol reglementează într-un mod corespunzător epocii în care trăim și

tendința de „civilizare” permanentă a omului și a grupurilor. În acest sens, indiferent de ce religie ar împărtăși persoana, nu poate să își extindă dreptul dincolo de granițele obligațiilor sale și de punctul în care încep libertățile altora. Chiar și Constituția României garantează libertatea religioasă, dar nu și faptul că poate fi acoperirea unor infracțiuni sau încălcări ale limitelor bunului simț și ale conduitei sociale.

Așadar, atât în activitățile religioase, cât și în cele juridice, orice tip de confesiune, fie ea asociație, cult sau chiar nici măcar atât, indiferent de numărul de membri – mic sau mare – într-un mod cât se poate de rațional, toată lumea trebuie să respecte atât societatea și oamenii societății, cât și regulile stabilite într-un cadru juridic și adecvat încât să nu facă prejudicii altor organizații. Este drept, unele confesiuni te pot vedea ca pe o „fiară” care n-ar trebui să existe, doar pentru faptul că existi. Nu este o regulă pentru toată lumea să ne dezvoltăm principiile cu toții, în același timp, nu că nu ar fi fost bine să percepem cu toții evoluția binelui ca fiind cea mai sigură cale care ne-a scos din mediocritățile istoriei și ne înalță pe culmile conviețuirii civilizate. Civilizația sporește o dată cu societatea, uneori mai puțin, alte ori mai mult.

Primul articol din Legea 489/2006, în cele două alineate, ne explică detaliat ce înseamnă libertatea religioasă în raportul dintre om și Stat: (1) *„Statul român respectă și garantează dreptul fundamental la libertate de gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituției și tratatelor internaționale la care România este parte”*. Chiar și dacă nu ar fi fost parte la tratatele internaționale, România era obligată de „Convențiile Drepturilor Omului” să nu încalce drepturile cetățenilor săi, lucru care se concretizează prin următoarele cuvinte din cel de-al doilea alineat al aceluiași articol invocat: *„nimeni nu poate fi împiedicat sau constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă contrară convingerilor sale și nici nu poate fi supus vreunei discriminări, urmărit sau pus într-o situație de inferioritate pentru credința, apartenența ori neapartenența sa la o grupare, asociație religioasă sau un cult ori pentru exercitarea, în condițiile prevăzute de lege, a libertății religioase”*.

Al doilea alineat al primului articol din Legea Cultelor stabilește și raportul dintre oameni. Așa putem vorbi deja de trecerea de la nivelul intim al propriilor păreri profesionale la expunerea lor liberă în societate. Dacă taci, nu are cine să-ți pregătească discriminarea. Și cum spuneam, dacă părăsești un cult, în mod instantaneu poți să devii dușmanul numărul 1 al aceleia, doar pentru faptul că nu s-a mai potrivit cu propriile tale concepții doctrinare. Pentru că nu pot recurge la infracțiuni, legea pedepsind orice formă de agresiune fizică, oamenii își cioplesc tot felul de fapte prin care să-i „dea o lecție” celui ce pleacă. De la părăsirea cultului și până la a te declara deja „persoană non-grata” nu este cale lungă, asta dacă personalul confesiunii are câtuși de puțină educație în ceea ce privește faptul că nu numai ei au anumite drepturi. Astfel, Statul creează prin această Lege obligații pentru cei ce cred despre sine că au numai drepturi. Să ai drepturi trebuie să ai și obligații, iar dacă îți încalci obligațiile, îți pierzi și drepturile.

Observăm din prima parte a primului articol că Statul garantează libertatea religioasă oricărei persoane, nu doar grupurilor de persoane; dar, o dată cu apariția celei de-a treia persoane deja se intră în sfera Ordonanței Guvernului nr. 26/2000, în vigoare, care reglementează libertatea oamenilor de a se asocia într-un cadru juridic, adecvat și care este reglementat prin multe, multe alte legi și ordonanțe.

În ceea ce privește „gruparea religioasă” ne vom raporta la răspunsul Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 6602/23.11.2018, document oficial întrebuițat de către Judecătoria Focșani, din care aflăm că: „*în ceea ce privește grupările religioase, întrucât acestea nu au personalitate juridică, potrivit art. 5, alin. 2 din Legea nr. 489/2006, în relația lor cu terții nu pot folosi denumirea de preot*”. Până în anul 2018 exista o tendință a unor persoane, necunoscând primul pas în ceea ce privește transformarea unui mic grup într-unul „religios și legal constituit”, se întocmeau acte notariale sau „fără nicio procedură prealabilă”, așa cum scrie în Lege, interpretându-se eronat acest articol: „*Gruparea religioasă este forma de asociere fără personalitate juridică a unor persoane fizice care, fără nicio procedură prealabilă și în mod liber, adoptă, împărtășesc și practică o credință religioasă*” (Art. 6, alin. 1 din Legea 489/2006). Firește, în casa lui, omul poate să se creadă și chiar să fie și „patriarh”. Atunci când iau ființă relațiile cu terții, adică prin viu grai, pe rețelele de socializare, în presa scrisă sau televiziune, intervenind relația cu terții, deja intră sub incidența codului penal privind exercitarea unor atribuții, chiar și a acelor de „propovăduire”.

De ce toate confesiunile religioase trebuie ținute într-o evidență? Ei bine, dacă ne raportăm la articolul 40, alineatul 4 din Constituția României, articol care interzice asocierea cu caracter secretos, răspunsul aproape că vine singur. Dacă Statul nu cunoaște cât de „domestică” și „inofensivă” este o confesiune, cum va putea garanta siguranța celorlalte persoane? De aceea „gruparea religioasă” nu are nicio restricție dacă se rezumă la o familie, un parteneriat domestic, dar când se ajunge la o formă de asociere, asta implicând mai mult de două persoane, deja există tendința de extindere și Statul, care are și obligația să garanteze prin instituțiile sale buna funcționare a societății, trebuie să cunoască aspectele ce țin de respectiva confesiune religioasă. Pot exista cazuri primejdioase dacă Statul este neinformați? Firește că da. Așa că articolul de mai sus se referă mai degrabă la formele religioase de „grupări” decât de grupări. Denumirea de „grupare” aduce după sine o sumedenie de prejudecăți și nu știu cât i-ar favoriza pe unii oameni care cred în ceva să li se atarne apelativul de „membrii unei grupări”, chiar și dacă li s-ar garanta unele drepturi.

Referitor la Ordonanța 26/2000, aș dori să facem câteva clarificări pentru că sesizăm persoane care nu înțeleg diferența dintre o Asociație și o Fundație. Legea 489/2006 se referă strict la Culte și Asociații pentru că o singură persoană nu are obligația să dea explicații cuiva cu privire la propria concepție religioasă, câtă vreme nu încalcă drepturile și libertățile altora, buna funcționare a societății, lucru deja stabilit prin art. 5, alin. 4 din Lege și, bineînțeles, neexistând nicio relație cu terți. Diferența dintre cele două persoane juridice este aceea că Asociația este înființată de către minim 3 persoane fizice și filialele

acestora din minim două persoane (art. 13 alin. 1 din OG. 26/2000), pe când Fundația poate să fie înființată de către o singură persoană (art. 16 alin. 1 din OG 26/2000).

Fundațiile nu au rolul de confesiuni religioase, activitățile lor fiind cu totul altele. Din acest motiv Legea 489/2006 nu se referă la Fundații, ci la Culte, Asociații și grupuri religioase, deși Secretariatul de Stat pentru Culte pot lua în evidență chiar și Fundații. Acestea nu pot deveni confesiuni religioase în această formă juridică, fiind constituite de un singur membru conducător, adică un mod anarhic incompatibil cu epoca în care trăim. Este inutil să explicăm faptul că o persoană ar avea intenția să-și predice propriul crez dar fără a-l împărtăși și altora care, la rândul, ar putea fi interesați să adere la respectivul concept.

Data fiind situația de mai sus, Fundația poate fi înființată de membrii unei confesiuni religioase, dar ea însăși nu poate înființa o confesiune religioasă în care cred oameni. Da, o confesiune religioasă prin definiția sa implică asocierea oamenilor și este de la sine înțeles că denumirea celor ce constituie o Asociație este de „asociați”, lucru pe care Fundația nu-l poate face.

IV.

Care sunt etapele prin care o confesiune poate deveni cult în România?

Legea Cultelor are în vedere asocierea religioasă a persoanelor. Acest lucru îl observăm începând cu cel de-al doilea Articol al Legii 489/2006: *„libertatea religioasă cuprinde dreptul oricărei persoane de a avea sau de a adopta o religie, de a și-o manifesta în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin practicile și ritualurile specifice cultului”*. Prin litera acestui articol ajungem la fenomenul de „aderare” a altor persoane la conceptul religios al alteia. Astfel, s-a ajuns într-un mod inevitabil la nivelul de asociere.

IV. 1. ASOCIAȚIA CONFESIONALĂ

Prima etapă de după asocierea a minim 3 persoane și debutul unui potențial cult religios este constituirea unei Asociații cu personalitate juridică. Aceasta va avea cei 3 membri fondatori care își exprimă prin Statut și prin Actul Constitutiv ce crez au și totodată își stabilesc primele reguli interne ale confesiunii pe care doresc să o practice. Cel mai important lucru este crezul acestora pentru că vorbim despre o religie care dorește să fie privilegiată și cu libertate, un drept adeseori greu de gestionat de unele persoane cu mentalități ori prea vechi, ori anarhice.

Pentru că există o autoritate de Stat care are în competențele sale și evidența exactă a religiilor din România, adică Secretariatul de Stat pentru Culte al Guvernului României, Asociația celor 3 membri solicită conducerii acestei instituții „luarea în evidență”, procedură care va trece printr-o comisie de revizuire a Statutului și Actului Constitutiv.

Procedura de revizuire are rolul de a analiza eventuale încălcări ale Legii și alte aspecte care nu sunt de competența Instanțelor care acordă personalitate juridică.

În acest articol am folosit expresia de „Asociația confesională” pentru a se subînțelege anumite aspecte pe care le vom lămuri în cele ce urmează.

Este bine să fie acceptată ideea că o religie nu ia ființă în momentul în care primește Hotărârea Instanței sau Codul Fiscal de la ANAF, ci în momentul în care este eliberat documentul de „*luare în evidență*”, dacă prevederile confesionale statutare nu încalcă libertățile altor confesiuni sau buna funcționare a acestora. Ministerul Justiției nu deține „teologi” care să studieze crezurile oamenilor și să anticipeze dacă acestea vor fi practicate într-un mod problematic pentru cei din jur. În schimb, personalul Secretariatului de Stat pentru culte cu asta se ocupă. Deși majoritatea personalului era constituit din majoritatea adepților unei anume confesiuni cultice, să nu uităm că s-a conferit fără restricții libertatea religioasă mai multor confesiuni opuse sau în contradictoriu cu crezul confesiunii lor.

Elementele stipulate în Statut și în Actul Constitutiv ale unei confesiuni sunt urmărite foarte atent de către Comisia de validare a Secretariatului de Stat, structură care are în competențe ceea ce avea și fostul Minister al Cultelor. Gândirea teologică sau „din curtea Bisericii” se dobândește acolo și numai oamenii din proximitate pot anticipa și dacă ar putea exista tendințe care să pună în pericol libertatea altor confesiuni sau chiar siguranța cetățenilor, un aspect care este reglementat de Legea 489/2006 dar spre care nu cred că este necesar să ne aplecăm acum, dat fiind faptul că România nu se confruntă cu astfel de cazuri.

Iarăși, este bine de știut că Instanțele din România au dispus pedeapsa cu închisoarea pentru persoanele care au ignorat autoritatea Secretariatului de Stat pentru Culte, o dată cu ajungerea la numărul de 3 persoane, inculpați care s-au erijat în „preoți” ai unor confesiuni inexistente în realitate. Aici ar fi trebuit să clarificăm multe aspecte ce țin de deficiența de înțelegere a unor conaționali care au abordat total greșit libertatea religioasă, libertate care nu a desființat autoritatea Secretariatului de Stat pentru Culte ci, dimpotrivă, tocmai l-a înființat. Aceasta este importanța Instituției, ca fiecare cetățean sau grup de cetățeni din România să beneficieze de garantarea libertății religioase. Cum o putem garanta? Tocmai prin existența obligativității confesiunilor să treacă printr-o Comisie de validare și să se observe dacă pot fi strecurate și elemente care vor putea determina pericole sau tulburări sociale.

IV. 2. AVIZUL SECRETARIATULUI DE STAT PENTRU CULTE

Momentul înființării unor confesiuni este data la care a fost emis documentul de „*luare în evidență*”, în care sunt menționate datele asociației, aspecte generale, actul legislativ în baza căruia a fost luată în evidență (în toate cazurile apare OG. 26/2000, vorbind despre asocierea unor persoane) și câteva obligativități generale ale instituției autorizate, obligații care necesită raportarea la Secretariatul de Stat care a emis acest „act

consultativ”. Indiferent de părerile unora care s-au mai vehiculat, Avizul de la S.S.C. nu este atât de ne semnificativ chiar și dacă poartă denumirea aceasta de „consultativ”. Ignorarea lui poate avea consecințe severe în acord cu prevederile Codului Penal.

De ce este „consultativ” avizul S.S.C.? Pentru că acest act se adresează Ministerului Justiției în cele mai multe cazuri sau altor instituții ale Statului. Pentru confesiuni nu este „consultativ” ci obligatoriu! Să înțelegem acest lucru trebuie să analizăm un astfel de aviz eliberat într-o formă confesiunilor mici și în altă formă confesiunilor care depășesc 300 de persoane. Printre obligațiile stipulate spre finalul Avizului S.S.C. se numără și „comunicarea oricărei modificări a Statului, a sediului sau a Consiliului de conducere”.

Legal vorbind, numai anumite categorii de recidiviști nu pot întemeia Asociații. Să analizăm o situație: Ordonanță nr. 39/2015 prevede obligativitatea ca un membru întemeietor sau un membru nou dintr-o Asociație trebuie să depună cazierul fiscal. Acesta se eliberează gratuit la ora actuală și informează „consultativ” Instanța că nu există impozite neplătite. Depunerea Cazierului Judiciar nu este obligatorie. Este și o parte bună și o parte rea a acestei neobligativități. În primul rând sunt persoane recidiviste care au înființat Asociații pentru a-și ajuta semenii, devenind adevărați consultanți și formatori de opinie demni de secolul în care trăim. În al doilea rând sunt persoane care au comis infracțiuni, cazierul s-a curățat în timp și după o vreme au revenit la vechile metehne.

Cred că cel puțin pentru Asociațiile care au un statut religios ar fi trebuit solicitarea unei ordonanțe, chiar și dacă Hristos a transformat din oameni de joasă speță în personalități remarcabile chiar și peste veacuri. Mediul religios poate să fie propice pentru unele persoane care au tendințe infracționale și asta din mai multe motive. Unul dintre acestea este faptul că „dacă omul te crede că vorbești cu cineva invizibil” este mai predispus să fie victima unor înșelăciuni. Alt motiv constituie practicile acelea în care nimeni nu știe câți dintre preoții cultelor mai numeroase evidențiază sumele dobândite prin chitanțe sau registre? Și cum să nu meargă mai departe tradiția întrebării „dacă alții fac așa, eu să nu fac?”

Revenind la Avizul Secretariatului de Stat pentru Culte, este necesar pentru confesiunile religioase din mult mai multe puncte de vedere decât cele amintite mai sus. Are inclusiv rolul de a anticipa dacă autorul crezului sau cel ce a strâns în jurul său un număr de adepți manifestă prin vreun articol dovada că nu prea crede în ceea ce dorește să prezinte altora ca atractivitate. De ce se cere ori de câte ori schimbi Statutul, componența membrilor sau chiar specificitatea confesiunii? Pentru că, în exercitarea obligației de a garanta libertatea religioasă tuturor, Statul are acest Secretariat care, pe bună dreptate, ar trebui să fie și un Sistem de Securitate autonom, având în mod categoric atribuțiile unui „Serviciu de Securitate Națională” în ceea ce privește „lumea religioasă” din România. Cu acest serviciu public și în interesul tuturor românilor ar trebui să fie prietenoase toate confesiunile religioase din România. În orice moment chiar și ele pot fi într-un real pericol dacă și societatea este în pericol.

Cu toate acestea, să recunoaștem că nici măcar Serviciile de informații secrete ale Statelor nu pot anticipa chiar toate riscurile, dar le pot diminua considerabil. La fel și

Secretariatul de Stat pentru Culte, nu va permite sau se va strădui să nu permită apariția unor confesiuni periculoase sau care se pot transforma după o perioadă într-un potențial pericol.

Acum cred că am înțeles similitudinea dintre „consultativ” și informativ”. Da, este consultativ în raport cu Statul care garantează libertatea religioasă, pentru că din organismele sale face parte, chiar și ca „Serviciu de informații religioase”. Este necesar să existe pentru că libertatea religioasă ar fi pusă în pericol mult mai mult decât este la ora actuală. Și dacă stăm să analizăm cât de codate sunt „limbajele bisericești” la ora actuală, este lesne de înțeles de ce ar fi „floare la ureche” unor infractori religioși să treacă neobservați chiar și de o interceptare a Serviciului Român de Informații, unde nu tot personalul înțelege „limbajul teologic” care este extrem de diversificat.

Din momentul în care a luat ființă confesiunea Asociației, în funcție de specificul religios (conform art. 2 alin. 1 din Legea 489/2006), Statul a garantat pentru acest grup de oameni că, deocamdată, sunt inofensivi și nu fac rău nimănui. Dacă intervine schimbarea Statutului, Sediului sau a organelor de conducere, atunci este necesar ca și Statul să știe dacă-și mai menține autorizația și dacă este necesară dispersarea grupului prin trecerea în ilegalitate.

Să înțelegem mai bine cum funcționează acest mecanism al Statului, să dăm un exemplu: avizul de la Mediu se eliberează în anumite condiții care au fost respectate. În acest caz pot exista controale. În cazul religiilor, nimeni nu va putea să inspecteze toate confesiunile sau centrele confesionale din România. Astfel, confesiunile care tind să devină distructive ori se autodenunță prin reformularea Statutului atunci când întâmpină obstacole pe drumul spre „deșertăciune”, ori anticipează Secretariatul acest lucru prin tendințele care pot da de gol parcursul confesiunii respective. Cum am mai spus, nu există atât de multe pericole „religioase” în România modernă încât să apară și necesitatea unui „serviciu” de spionaj. Este de ajuns ca doar câteva persoane de la Secretariatul de Stat pentru Culte să păstreze corespondența cu câțiva lideri ai unor confesiuni. Chiar și cele mai secretoase nu au cum să nu iasă la iveală și, în general, persoanele active în viața religioasă încearcă să afle orice despre „religia de vizavi”.

Sunt multe exemple în care anumite persoane și-au înființat ONG-uri sub pretextul construirii unei cantine sociale, în cadrul căreia să funcționeze o capelă și au început să exercite atribuțiile clericale (de preot), intrând sub incidența art. 23 alin. 4 din Legea 489/2006. Prezența capelei sau a vreunor ranguri clericale în Statut nu generează și „înființarea” confesiunii, lucru pe care l-am clarificat mai sus și pe care mulți nu-l înțelegeau sau doar se prefăceau că nu-l înțeleg. Încălcarea acestui articol a atras mai multe condamnări cu închisoarea în cazul unor foști preoți ai B.O.R. sau ai altor confesiuni care, o dată cu caterisirea (destituirea sau demiterea), au căutat o formă prin care să-și continue „slujirea”.

Spunem că o dată cu sporirea siguranței naționale se sporește și „inovația” infractorului. Câte Asociații sau Fundații nu au o capelă în incintele lor și vine un preot să slujească periodic sau permanent? Sunt cămine de bătrâni care au în permanență asistență

religioasă. În Statutele lor au inclusă și Capela pentru că nu poți depăși limitele statutare nici pe plan economic. Astfel, dacă sunt cheltuieli de întreținere a unei capele, cumpărând „Cruci, veșminte preoțești și Icoane”, persoana juridică nu se va justifica neavând și un anume profil religios. Noi avem în vedere cine oferă consilierea sau asistența religioasă? Cine îl autorizează? De la cine vine? Asociațiile de binefacere sau căminele de bătrâni nu înlocuiesc Secretariatul de Stat pentru Culte să autorizeze preoți sau slujitori. Este lesne de înțeles că nu are cum să lipsească din această ecuație Avizul Secretariatului de Stat pentru Culte, dar unii infractori au căutat să inventeze acest precedent... „ONG-ul de binefacere cu capelă în curte”, de parcă spui că la acea capelă nu va sluji un personal autorizat de cineva în măsură să autorizeze exercitarea atribuțiilor clericale.

IV. 3. OBIECTELE RELIGIOASE ȘI COMERCIALIZAREA LOR

Un alt aspect care ar trebui explicat este „*comercializarea obiectelor de cult*”. Anumite culte încearcă să-și rezerve drepturi exclusive asupra unor anumite obiecte de cult, sub pretextul interpretării eronate a textului Legii: *culte au dreptul exclusiv de a produce și valorifica obiectele și bunurile necesare activității de cult, în condițiile legii. (2) Utilizarea operelor muzicale în activitatea cultelor recunoscute se face fără plata taxelor către organele de gestiune colectivă a drepturilor de autor* (Art. 29, alin. 1 și 2 din Legea 489/2006). Să ținem cont de existența unor Biserici cu mulți membri care funcționează în cadrul unor Asociații religioase. Ar fi una dintre îngrădirea libertăților religioase să oblige cineva „Asociația Religioasă Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România” să comercializeze obiectele de cult cumpărate de la Patriarhia Română cu care nu are nici un act de comuniune. Articolul are în vedere exclusivitatea confesiunilor religioase și a cultelor, pentru că nu poți obliga o confesiune să vândă în incintele sale sau prin agenții săi obiectele altei confesiuni. Articolul se referă mai mult la persoanele fizice care întemeiază afaceri și comercializează obiecte de cult fără să fie vreo autorizație a vreunei confesiuni religioase recunoscute de Stat. Acest lucru este interzis, dar nu comercializarea obiectelor de cult generale (întâlnite la mai multe confesiuni în același timp) sau obiectele de cult exclusive (drepturi de autor sau creații proprii).

Date fiind toate situațiile de mai sus, Asociația „confesională” nu este deloc identică cu structura „O.N.G.”, nici Asociația religioasă cu celelalte două și nici cu un Cult. Sunt patru structuri juridice diferite, cu drepturi și obligații diferite. Totuși, există persoane care ignoră, cu știință sau cu neștiință, studiarea tuturor dispozițiilor legale în vigoare, crezând că dacă o lege invocă existența „libertății religioase” fiecare poate proceda așa cum dorește. Total neadevărat! Nimic nu se petrece la voia întâmplării fără să poată apărea și consecințe.

IV. 4. ASOCIAȚIA RELIGIOASĂ

Asociația Religioasă este forma de asociere conform art. 40 din Legea 489/2006 care, pornind de la 3 membri, a ajuns la minimul de 300 de aderenți. Astfel, confesiunea clarificată mai sus trece la următorul „nivel” în ceea ce privește constituirea sa ca și Cult, în viitor. Nici asociațiile religioase și nici asociațiile confesionale nu sunt obligate să devină cult dacă nu-și doresc acest lucru. Firește, avantajele Cultului sunt impresionante în ceea ce privește disponibilitățile Asociațiilor Confesionale și Asociațiilor Religioase care funcționează pe baza principiului de toleranță. Este constructivă și această „diferență de tratament”, altfel, progresele oamenilor s-ar plafona.

Există prejudecăți ale unor persoane care încearcă să discrediteze atât Asociația confesională, cât și Asociația religioasă, sub pretextul fals că „*nu sunt Cult*”. Din momentul în care s-a emis Documentul de înființare a confesiunii, ea este deja un viitor cult religios. De la ce provine termenul de „Cult” folosit în Constituție și în Lege? De la cultură? Nicidecum. De la cele 18 Culte majoritare? Nici atât! Vorbim despre concepții și activități cultice. Așadar, confesiunea există chiar dacă nu a ajuns la minimul de membri impus de Lege, adică 0,1% din populația Țării, conform art. 18, lit. B din Legea 489/2006, pentru a deveni Cult religios.

Conform recensământului din anul 2020, pentru a se transforma din „*Asociație Religioasă*” în „*Cult Religios*” este nevoie de 19.237 de membri. Ar fi fost total inutilă existența libertății religioase dacă nu te puteai constitui decât cu un număr atât de impresionant de membri. Cum era posibilă aderarea lor dacă nu exista deja și un cadru adecvat și juridic la care să adere? Prima dintre condițiile transformării în cult este aceasta: „*dovada că este constituită legal și funcționează neîntrerupt pe teritoriul României ca asociație religioasă de cel puțin 12 ani*” (art. 18, lit. a din Legea 489/2006). Acest lucru se prefacă unele confesiuni mai mari că nu-l înțeleg nici în ruptul capului. Ca ce trebuie să exiști vreme de 12 ani să poți deveni cult? Ca și Asociație religioasă. Cine ar putea să comercializeze 12 ani încălțăminte, pentru că unii sunt veșnic deranjați că există și alte concepții doctrinare, ca mai apoi să-și creeze crezul și să-și construiască Biserici? Este lesne de înțeles că oamenii nu vor veni în vecii vecilor să se încreadă în „cultul unui comerciant de încălțăminte”, ci la Bisericile confesiunii cu specificul confesiunii.

În momentul în care se va putea constitui un cult cu doar 3 membri, minimul de persoane care se asociază, abia atunci obligația de a deveni cult ar fi mai greu de refuzat. Până atunci, Cultul religios debutează în anul zero cu 3 membri și se dezvoltă până la aproape 20.000 de membri. Procentul populației variază de la un an la altul, însă asta nu împiedică asociațiile cu multe parohii la nivel național să-și sporească și numărul de membri încât să se apropie treptat de etapa finală, adică dobândirea calității de Cult religios în deplinătatea termenului.

Astfel, discriminarea sau înjosirea asociațiilor confesionale sau a membrilor săi că „nu sunt cult religios” și asta ar implica faptul că nu există drepturi religioase prin care să-și practice cultul, este o infracțiune care poate determina și prejudiciu de imagine. Cultul ia ființă în primul an, cu minim 3 membri. Să reținem acest lucru și să-l înțelegem.

Nimeni nu cumulează 20.000 de membri și 12 ani de activitate neîntreruptă vreme de 12 ani, dacă se poate într-o singură noapte...

Cum spuneam mai sus, cultele mari din toate timpurile au avut și intenții de a „anihila” sau de a împiedica apariția altor culte. Poate fi vorba și în zilele noastre despre metode identice? De ce nu, lumea este, în principiu, încă la un nivel incipient al conviețuirii. Chiar și la noi în Țară s-au făcut presiuni asupra unor confesiuni religioase recunoscute, denigrându-le membrii sub pretextul că „*nu sunt cult*”, atât în presă, prin predicile unor confesiuni sau prin intermediul televiziunii. Cei discriminați încă nu și-au cerut drepturile dar sunt liberi să o facă. Nu are nimeni ceva împotriva cu apărarea propriei libertăți religioase.

Persoanele care, în disperarea de a întemeia religii, au înființat Asociații religioase cu 300 de membri fondatori și nu cu 3 membri fondatori și minim 297 de membri aderenți, au reușit să-și îngreueze „propria viață”. Legea nu prevede să ai 300 de membri în ziua înființării, pentru că nici acest număr de „adepti” nu pică din cer, peste noapte, într-un cadru legal constituit care să și prezinte seriozitate religioasă și nu „confecționarea de încălțăminte”. În domeniul de activitate în care începi, în acela poți să excelezi.

De ce și-au îngreuiat „viața” persoanele care, necunoscând etapele și-au constituit Asociații dintr-o dată cu 300 de membri? Pentru că art. 21 alin. 4 din OG 26/2000 prevede obligativitatea întrunirii cel puțin o dată pe an a Adunării Generale (sau organul central de conducere, ex. Sf. Sinod, „Consiliul conducătorilor” sau alte denumiri). Aici trebuie să amintim faptul că OG 26/2000 prevede la art. 55 lit. C faptul că o asociație se dizolvă dacă este în imposibilitatea de a convoca Adunarea Generală/Organul de Conducere/Sinodul. Pentru a putea fi considerată întrunită Adunarea, Legea nr. 31/1990 prevede la articolul 115, alin. 2 că este nevoie de două treimi din totalitatea membrilor (adică minim 50%+1). Astfel, dacă cel puțin o dată pe an nu este convocată Adunarea Generală a Asociației sau organul care-i preia atribuțiile prin statut, adică minim 151 de persoane dintre cele menționate ca fiind membre cu drept de vot, poate determina dizolvarea Asociației prin Instanță la sesizarea oricărei persoane interesate. Eforturile depuse pentru înființarea confesiunii devin inutile dacă a existat pripire sau ignorarea dispozițiilor legale.

Spre deosebire de Asociația confesională, în unele Asociații religioase este obligatorie existența unui cenzor cu studii economice superioare (corespondent în art. 46, alin. 2 din Legea nr. 196/2018). Existența cenzorului este obligatorie prin Legea nr. 31/1990, art. 199, alin. 3 atunci când Asociația depășește numărul de 15 membri. Cenzorul nu poate fi soț/soție sau rudă până la gradul 4 conform HG 1588/2007, art. 11, litera i, cu membrii din conducere. De cealaltă parte, nu există o restricție și în privința membrilor de conducere cu privire la gradele de rudenie.

În cazul Asociațiilor care s-au constituit din primă fază cu numărul de 300 de membri, lipsa comisiei de cenzori atrage după sine consecințe destul de nefaste. Astfel, sunt asociații religioase cu 10 membri ai organului de conducere (ex: Sf. Sinod) care au mii de membri și nu a fost obligatorie numirea cenzorului.

Tot despre Asociațiile religioase trebuie să mai amintim și faptul că, deși ambele forme de asociere (cu 3 sau cu 300 de membri) sunt dependente de Legea 489/2006, nici în stadiul debutant și nici în cel de-al doilea stadiu nu pot face rabat de la cel mai important act care prevede libertatea de asociere, adică O.G. 26/2000. Este inutil să explicăm faptul că persoanele nu doar o religie practică ci se și asociază.

Unele Asociații au stipulat în statut „Sfântul Sinod” ca și organ de conducere, lucru pe care l-am menționat mai devreme. Dacă acesta preia toate prevederile articolului 21 din O.G. 26/2000, organul de conducere este liber prin statut să folosească această denumire, explicând și în raportul cu Instanțele Statului care este calitatea și competența organului denumit în procedurile juridice care se impun și care necesită existența unei hotărâri oficiale (schimbarea statutului, actului constitutiv, acte adiționale etc.).

Asociația confesională poate stabili încă din stadiul de debut denumirea de „Biserică”. În România există mai multe asociații cu această dublă denumire ca de exemplu „Asociația religioasă Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România” sau „Asociația Biserica Creștină Ortodoxă Valahă”, două dintre cele 44 de Asociații religioase din Registrul public al Secretariatului de Stat pentru Culte de la momentul actual. În schimb, Asociațiile confesionale fiind puține la număr în prezent, nu au încă un registru public pe Site-ul oficial al Secretariatului de Stat pentru Culte. Acestea sunt nevoite să-și expună Documentul de recunoaștere în dialogul cu autoritățile competente, sau, după caz, dacă doresc să și-l expună pe propriile site-uri sau în propriile incinte, respectând regulile legale ale publicării (dacă sunt).

PARTEA A DOUA

V.

Există discriminare religioasă în România?

Discriminările religioase au existat din toate timpurile, dar se fac pași pentru a ne desprinde ca și societate de perioada în care discriminarea își găsea locul în lume. Cum am mai spus, poate fi una dintre metodele „practice” ale unor culte mari în speranța decimării confesiunilor mai mici, lucru care nu se poate întâmpla atât de ușor dacă partea vătămată nu a încălcat vreo dispoziție legală sau propriul statut. În rest, sunt doar povești menite să creeze iritabilitate și fără vreun efect de natură juridică decât acela de „parte vătămată” într-un dosar pe rolul Instanței. Din cele expuse pe portalurile Instanței, nu am identificat spețe în care confesiunile mici să-și fi apărat drepturile lor încălcate de unele confesiuni mai numeroase sub pretextul acestor discriminări menite să elimine orice formă de „competiție” religioasă.

Dacă este să vorbim despre cele mai frecvente acte, imature, prin care pot fi discriminate persoane din Asociațiile confesionale sau Asociațiile religioase, ambele fiind chiar și Bisericile propriilor membri – termenul polisemantic de „Biserică”

referindu-se atât la construcție, cât și la confesiune – primele tipuri de discriminare apar de la vechea formulare a articolului 23, alin. 4 din Legea nr. 489/2006: *„Exercitarea funcției de preot sau orice alta funcție care presupune exercitarea atribuțiilor de preot fără autorizația sau acordul expres dat de structurile religioase, cu sau fără personalitate juridică, se sancționează potrivit legii penale”*. Articolul a fost definit „neconstituțional” de către Curtea Constituțională. Actuala sa formă este: *„Exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot constituie infracțiune și se pedepsește potrivit Codului penal”*.

De ce a fost modificat articolul 23 din Legea Cultelor? Pentru că preoția nu este o profesie, ci o vocație sau o atribuție, chiar dacă denumirea apare în nomenclator. De asemenea, pentru că nu mai poate fi vorba despre libertate religioasă dacă ai nevoie de „autorizația” altei confesiuni religioase. Dacă acest articol ar fi fost regula internă a vreunei confesiuni, vizând membrii care se erijează în „preoți”, era cu totul altă problemă, dar în Legea care are în vedere toate confesiunile din România, era inadmisibil să le oblige pe toate acestea să fie supuse una alteia, Statul neavând nicio religie proprie (*„În România nu există religie de stat; statul este neutru față de orice credință religioasă sau ideologie atee.”* - art. 9, alin 1 din Legea nr. 489/2006). Cu toate acestea, nu înseamnă că oricine știe să monteze o priză devine electrician.

Să nu uităm de persoanele care au dobândit atribuția de preot într-o confesiune, în conformitate cu Statutul și cu specificitatea religioasă a acesteia, după care și-au pierdut atribuția tot prin dispozițiile statutare. Ele, în mod categoric, își pot întemeia asociații religioase, dar nu înseamnă că-și pot acredita singuri dreptul de a exercita atribuțiile clericale pe care nu le mai au. Altfel, orice preot caterisit și-ar fi înființat câte o asociație religioasă continuându-și activitatea într-un cadru juridic propriu. Acest lucru ar fi anulat capacitatea instituției de a stabili propriile drepturi și obligații membrilor săi. Instituțiile religioase s-ar fi confruntat cu incapacitatea de a stipula clauze contractuale sau statutare, ele devenind nule din prisma unei „libertăți religioase” percepută într-un mod greșit.

VI.

Care sunt actele prin care poate exista discriminare religioasă?

Principalele discriminări care pot face obiectul unei judecăți și care încalcă aria hotărârii pentru care a fost schimbat textul articolului 23, alin. 4 din Lege, sunt următoarele:

„Nu este recunoscut de către Biserica noastră” – deși sunt două „Biserici” diferite și, conform legii, independente una de cealaltă. O Lege care ar impune contextul discriminator menționat ar încălca noțiunea de libertate religioasă, condiționând o confesiune alteia, ambele fiind subordonate Statului. Excepțiile de la regulă fac structurile fără personalitate juridică, proprii, ale asociațiilor și cultelor cu personalitate

juridică sau ale filialelor și sucursalelor acestora. În concluzie, confesiunile sunt independente una de cealaltă și toate se subordonează Statului și nu una alteia.

„*Nu au Sfântul Antimis sau Marele Mir de la noi*”. Nu au cum și nici de ce să fie obligați membrii unei confesiuni să ceară Antimisul de la altă confesiune, fiind un element canonic intern și nu o obligativitate în raport cu Statul. Fiecare confesiune se coordonează intern după propriile reguli canonice și disciplinare (art. 8, alin 1 și art. 9, alin. 2 din Legea 489/2006). Inclusiv Constituției României prevede că fiecare confesiune religioasă se organizează conform propriilor reguli statutare, atât canonice, cât și juridice, conform art. 29, alin. 2. Iarăși ar fi fost inutilă noțiunea de „independență” din Constituție dacă o confesiune ar fi fost singura capabilă să autorizeze activități religioase pe teritoriul României. Din nefericire, încă avem printre noi persoane care confundă libertatea religioasă cu un titlu de exclusivitate.

„*Nu se constituie într-un Cult recunoscut de Stat*”. Afirmația este tendențioasă dacă persoanele constituie o confesiune cultică, religioasă, recunoscută de Secretariatul de Stat pentru Culte. Statul nu recunoaște în mod direct confesiunile religioase, ci prin această instituție superioară tuturor confesiunilor din România. Toate confesiunile recunoscute de Secretariat sunt implicit recunoscute de Stat. Chiar dacă există diferența de tratament între persoane juridice (asociație sau cult), conform legii acestea sunt egale între ele și totodată independente una față de cealaltă.

„*Episcopii sau preoții lor nu sunt canonici*”. În cazul în care acuzatorul vorbește din perspectiva propriului statut confesional, al Asociației sau Cultului din care face parte acuzatorul, constituie o discriminare care aduce atingere alineatului 3 din articolul 8 al Legii Cultelor. Nu există „limitări canonice” la o singură religie, Statul garantând libertatea fiecărei confesiuni religioase. În concluzie, confesiunile nu poți acuza canonicitatea altei confesiuni pentru că nu dorește să comunice sau să se împărtășească alături de episcopii sau preoții săi. Dacă cele de mai sus ar fi fost posibile, inevitabil n-ar mai exista libertatea religioasă garantată prin Constituție care ar fi fost înlocuită cu dependența inter-confesională.

La nivel intern, confesiunile sunt libere de la a-și recunoaște reciproc Botezul și până la a nu și-l recunoaște. Precum Botezul, una dintre Tainele confesionale este și Hirotonia, adică momentul investirii în rangul de diacon, preot sau episcop, conform Dicționarului explicativ al limbii române. De cele mai multe ori de la această ecuație încep disputele dintre membrii unei confesiuni și în mod inevitabil se produc rupturi, astfel luând ființă o altă confesiune. Așadar, articolul 4 din Legea 489/2006 spune că organizațiile religioase sunt libere să se recunoască reciproc, ecumenic, dar nu sunt obligate să facă acest lucru dacă nu vor.

„*Fac Liturghie deși nu au studii teologice*”. Să luăm în calcul realitatea că în cultul religios lipovenesc (Biserica Ortodoxă Rusă de Rit Vechi) nu există obligativitatea statutară ca preoții să fie absolvenți ai unor studii superioare, nici măcar teologice, pentru că acest Cult în momentul de față nu are posibilitatea să-și înființeze o Facultate de Teologie proprie, lucru care se întâmplă și în cazul Bisericii Armene din România. Cu atât mai puține există șanse să-și înființeze instituții de învățământ confesiunile cu 3 sau

300 de membri, nici cu cine și nici pentru cine să studieze. Instituția ar fi condamnată la închidere în doar primii 4-5 ani de la înființare sau ar deveni o povară de întreținut pentru Stat sau confesiunea respectivă.

Printre condițiile generale de înscriere într-un Seminar Teologic se numără: *„adeverință / Certificat de botez (ortodox) - copie; recomandarea consiliului parohial/preotului paroh; binecuvântarea (avizul scris) de la Arhiepiscopia Bucureștilor - Sectorul Învățământ și activități cu tineretul”* (Condițiile pentru înscrierea la Seminarul Ortodox București, din anul 2022, al Cultului B.O.R.). Astfel, regulile interne ale acestui Cult au ca primă condiție să fie adeptul confesiunii. Prin urmare, afirmația sub formă de înjosire a unei persoane dintr-o altă confesiune religioasă care nu are propria instituție de învățământ, aduce atingere directă articolului 369 din Codul Penal, articol care interzice orice formă de discriminare și de incitare la discriminare.

Toate confesiunile religioase sunt libere să-și aleagă personal clerical fără limite impuse de studii. Dacă ar fi fost posibilă o lege, atunci acea lege ar obliga cetățenii să adere la un anumit cult religios sau să studieze ceva contrar propriilor convingeri religioase, pentru că fiecare confesiune este liberă să-și studieze propriul crez într-o unitate de învățământ sau într-un mod autodidact.

„Folosesc cărți cultice, veșminte sau anumite elemente ale veșmintelor identice cultului nostru”. Instanțele din România au respins nenumărate plângeri sub acest pretextul neclar încă pentru mulți, dar rămas în limbajul popular încă din perioada comunistă. Nu există „uniformă” clericală dacă uniforma nu este inscripționată cu datele cultului respectiv. Atunci ar putea constitui o acțiune de „port ilegal de uniformă”. Dat fiind faptul că uniforma militară este disponibilă în majoritatea magazinelor de pescuit, este greu de crezut că exact pentru „uniformele” preoțești se va emite o hotărâre în mod expres de către Stat.

Cărțile de cult sunt în general identice. Pornind de la micile diferențe biblice de la ortodocși și catolici la protestanți și neoprotestanți, pot fi diferențe puțin mai semnificative în ceea ce privește ritualurile de slujbe religioase. Cu toate acestea, fiecare cult are datoria de a-și stabili propriile coduri canonice. Dacă acestea sunt incomplete, nu poate patenta cineva termenul „Liturghie”, dat fiind faptul că acest ritual există din antichitatea creștină. De asemenea, veșmintele au un specific general aproape bimilenar și sunt similitudini, mai ales între Biserica Ortodoxă Română, Biserica Ortodoxă Rusă de Rit Vechi, Biserica Ortodoxă de Stil Vechi din România, Biserica Greco-Catolică și alte confesiuni religioase.

Elementele canonice nu fac parte din Lege și nu poate adopta nimeni atât de multe legi câte confesiuni ar dori să-și securizeze patrimoniul cultural, dacă acesta este unul general și nu unul exclusiv. Dacă acest patrimoniu este preluat din îndepărtarea istoriei, este imposibil să patenteze cineva o creație „folclorică” al cărui autor nu se cunoaște sau este un presupus autor. Lucrurile stau cu totul altfel în cazul elementelor cu autor cert și care nu constituie o replică sau un plagiat. Pentru a-și opri disputele dintre ele, majoritatea confesiunilor își creează propriile cărți de cult, chiar dacă între anumite confesiuni sunt diferențe aproape insesizabile. Nu privește pe nimeni din Stat disputele

dintre două confesiuni care se contrazic pe tema aceleiași cărți vechi de secole sau chiar milenii, dacă nu este o contradicție juridică sau penală iar „tradițiile” respective sunt generale și identificate la mai multe culte sau confesiuni.

„*Este eretic*” sau „*este schismatic*”. Aceste două expresii pot constitui obiectul unei discriminări? Conform explicațiilor oferite de Dicționarul Limbii Române. Definiția ereziei este: „*Doctrină sau credință religioasă care ia naștere în sânul unei biserici, abătându-se de la dogmele consacrate, și care este condamnată de biserica respectivă*” (D.E.X.). Așadar, ținând cont de faptul că fiecare religie are specificul ei și propriile reguli canonice, întrucât Dicționarul poate fi folosit în Instanță, raportat la articolul 8 alin. 1 și la articolul 369 din Codul Penal, nu constituie infracțiune doar dacă membrii unei Biserici sau confesiuni se acuză în mod reciproc de încălcarea propriilor reguli.

În momentul în care acuza verbal sau scriptic membrii altei confesiuni de „erezii”, raportându-te la crezul propriei confesiuni, dat fiind faptul că „erezia” înseamnă „crez greșit”, constituie infracțiunea de discriminare și instigare la discriminare pe motiv de convingere religioasă. Fapta este interzisă inclusiv prin Constituția României (art. 29, alin. 1 și 4). De asemenea, Legea Cultelor interzice această faptă (art. 1, alin. 2 și art.13, alin. 2). Chiar și expresia „*nu este ca și noi în dreapta credință*” este o încălcare la dreptul fiecărei confesiuni de a crede și de a o face într-un mod propriu, dat fiind faptul că Statul nu are o singură religie. Chiar și dacă ar avea, nu are cum să îngreșească drepturile altor persoane de a împărtăși un alt crez, constrângându-i cu expresii jignitoare sau cu discriminări de orice fel.

Așadar, față de cele menționate mai sus, putem să înțelegem mai bine de ce există acest articol în Legea 489/2006: „*În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de defăimare și învrăjpire religioasă, precum și ofensa publică adusă simbolurilor religioase*” (Art. 13, alin. 2). Nicio învrăjpire, constrângere sau defăimare religioasă dintre persoane sau simbolurile lor religioase nu vine decât prin expresie scrisă sau vorbită. Chiar dacă termenii „caterisit”, „schismatic”, „eretic” nu apar în vreo Lege, apar în Dicționarul Limbii Române. Și chiar dacă ofensa adusă unei persoane pe motiv de doctrină religioasă „nepotrivită” cu a ta, termenul existând într-un Dicționar lingvistic, constituie infracțiune.

Despre apelativele „mincinoși” sau „escroci” aduse unor persoane doar pentru că au un alt crez, constituie fapta de calomnie sau insultă. Nici măcar faptul că fiecare confesiune are și obligativități care necesită costuri sau proiecte ce necesită sprijin, nu există ca și drept exclusiv al unui cult religios, toate confesiunile fiind libere să-și dobândească un patrimoniu în conformitate cu legislația. Chiar dacă discriminările respective, calomniile sau jignirile, nu mai apar în Noul Cod Penal, sunt fapte incriminate de alte Legi în vigoare, în ceea ce privește opinia religioasă liberă, de pildă, Legea 489/2006 și Constituția. În alte împrejurări poate constitui chiar șantajul prevăzut în art. 205 din Cod Penal (nr. 207 în anul 2022).

VII. „EXCEPȚII” DE LA LIBERTATEA RELIGIOASĂ

Proverbul „fiecare pădure are uscături” este de actualitate și în ceea ce privește exercitarea libertății religioase. În ultima parte a acestui material doresc să analizez cât de cât articolul al doilea din Legea 489/2006: *„Libertatea religioasă cuprinde dreptul oricărei persoane de a avea sau de a adopta o religie, de a și-o manifesta în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin practicile și ritualurile specifice cultului”*. Să reținem ultima parte a articolului: *„practicile și ritualurile specifice cultului”*.

Nu toate Asociațiile religioase au statutul de Confesiuni religioase. Este o mare diferență între o Asociație Confesională și o asociație precum este „ASCOR” (Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români) care, deși este o asociație cu statut religios, funcționează total diferit de o confesiune religioasă care are anumite elemente specifice în mod inconfundabil.

Revenind la articolul Legii propus mai înainte pentru abordare, să ne aducem aminte de dispoziția Constituției în care fiecare confesiune se organizează și se coordonează conform propriilor statute. Un adaos explicativ la articolul 8, alin. 3, cu privire la codurile canonice proprii ale confesiunii religioase, acestea fac parte, dacă nu din Statut, cel puțin dintr-un Act adițional aprobat. Altfel, nu are nici un efect juridic un „regulament” intern neautentificat și neaprobat, despre care niciuna dintre autoritățile Statului nu știe nimic. Încheierile de dată certă nu rezolvă cu nimic situația lipsei unui caracter oficial aprobat.

În România se mai practică un fenomen de ani de zile, nerezolvat pentru că nu s-a cerut implicarea Instanței de către confesiunile afectate de diverse persoane care creează confuzie. În privința celor care nu dețin nici un Document de recunoaștere de la Secretariatul de Stat pentru Culte, dar practică într-un mod clandestin „preoția”, art. 23, alin. 4 și art. 348 din Codul Penal (apare și sub numărul de 352 în alte variante PDF) rezolvă foarte ușor situația. În cazul celor care „au fost inspirați” să pretindă ceva prin Statut și să obțină vreun aviz de la Secretariatul de Stat pentru Culte, lucrurile sunt diferite dar pot ajunge cu lejeritate la articolul invocat mai sus și la dispoziția Codului Penal. Chiar dacă „preoția” nu este o profesie să nu uităm că și „atribuția” este condamnată de Codul Penal.

În ce sens se poate întrebuița documentul de recunoaștere de la Secretariatul de Stat pentru Culte? Numai în sensul și numai în scopul pentru care a fost emis, acesta fiind dependent în totalitate de Statutul prezentat. Din acest motiv, una dintre dispozițiile Secretariatului de Stat pentru Culte, pentru ca avizul să rămână în vigoare, este ca după orice modificare a Statutului și Actului Constitutiv, chiar și prin adăugarea de „Acte Adiționale” aprobate prin Instanță, să fie trimise către această autoritate. În caz contrar, Avizul nu poate să acopere prevederile unui act despre care nu are cunoștință și autoritatea Guvernului României.

Există cazuri sesizate de persoane care și-au depășit limitele statutare reale, profitând de naivitate sau de faptul că statutele în general sunt „ținute” ascunse, foarte rar expuse public pe site-uri oficiale sau în incintele confesiunilor. Teoretic, orice membru trebuie să primească o copie a Statutului, acoperindu-se datele cu caracter personal ale membrilor menționați în conformitate cu 363/2018, pe care semnează că-l va respecta o dată cu depunerea „cererii de adeziune”.

Pentru că suntem puține confesiuni, pentru a nu jigni pe nimeni, voi da un exemplu divagând de la informațiile reale dar păstrând structura: o anumită Asociație constituită din 300 de membri își propune prin Statut să înființeze o „cantină” alături de care să fie o capelă cu specific „ortodox”. Asociația nu are nicio mărturisire de credință, ci o generalizare de crezuri „creștine” de dragul de a exista ceva în primul capitol din Statut. Ea, în fond, nu este o confesiune în care cred oameni, ci dorința unor oameni de a înființa o cantină cu o construcție bisericească în incintă. Într-unul dintre articolele statutului scrie că „în capelă vor sluji preoți”.

Problema de interpretare vine de la momentul întrebării „cine numește acei preoți” pentru că în dicționar există termenul de „hirotonie”, adică investirea preotului. Și astfel, organul de conducere începe să autorizeze preoți să exercite atribuțiile clericale, nefiind preoți. În circuitul intern al unei incinte oricine este liber să se creadă sau să fie orice dorește. Atunci când intervine expunerea publică, apare și posibilitatea unei infrațiuni dacă:

1. În statutul Asociației nu sunt prevăzute ranguri clericale, lăsând să se interpreteze eronat ca și cum ar veni să slujească preoții unor culte (ex: BOR).
2. Presupușii preoți se dau drept preoți în afara asociației, adresându-se cetățenilor Statului Român, grijulii să anunțe, deși inutil, că „nu suntem preoți din BOR”.

Primul punct ne ajută să descoperim că organul de conducere și-a încălcat propriul Statut, ieșind de sub sfera de acoperire a avizului Secretariatului de Stat pentru Culte. De ce? Pentru că statutar nu are membrul „preot” dar îl menționează în diferite documente inutile ca fiind existent fizic. În altă ordine de idei, atribuțiile de președinte, vicepreședinte, cenzor, secretar, „preoția” fiind tot o atribuție menționată în lege, toate acestea necesită stipularea persoanei într-un act adițional aprobat de către instanță. În caz contrar, dacă nu reușește să înduplece instanța și să ocolească situația reală, persoana care nu are în Statut reglementat personalul clerical și mai ales forma de investire, eliberează un document care depășește atribuțiile Statutului. Nicio instituție nu poate depăși personalul menționat și categoriile personalului din Statut. Dacă, iarăși, nu are stipulată investirea în funcție sau atribuție, exceptând funcțiile de președinte, vicepreședinte etc., nu poate conferi nici măcar sub o formă onorifică această atribuție de preot.

În alte situații, unele asociații, care nu au reglementate atribuțiile clericale, emit documente de „recunoaștere” a calității „preotului” aderent. Chiar și dacă „preotul” ar proveni de la o confesiune recunoscută de Stat, care ar avea toate aceste ranguri stipulate dar persoana nu mai are autorizația confesiunii, recunoașterea unei calități clericale într-o asociație fără profilul respectiv, religios, este total inutilă și o abatere de la Statut. Deși în Lege este stipulată interzicerea „exercitării atribuțiilor de preot” nu înseamnă că omul

este liber să se erijeze în diacon sau episcop. Toate aceste 3 categorii fac parte din atribuțiile clericale destul de bine cunoscute la ora actuală, încât interpretul legii în altă direcție decât cea reală să fie supus rigorilor acesteia.

În ceea ce privește punctul al doilea, este evident că membrii unei confesiuni nu se pot adresa numai membrilor proprii. Ar fi constrângerea propriei confesiuni și condamnarea acesteia la dispariție. Orice om, conform Legii 489/2006, poate să-și „propovăduiască” propriul crez, în public sau în privat. Nu constituie nicio formă de prozelitism – o altă formă de jignire pe care o aduc unii membri ai cultelor mari cu scopul de a discredita o confesiune mai mică. Dacă analizăm ce înseamnă astăzi termenul prozelitism vom vedea că este „o persoană devotată unui cult”. Tocmai, Legea 489/2006 există pentru ca fiecare confesiune să-și poată practica și răspândi propriul crez în public sau în privat, adică în spații destinate confesiunii, cum ar fi Bisericele sau Capelele. Să spunem că există acele mijloace de a aborda oamenii pe stradă, la domiciliu sau în mijloacele de transport. La ora actuală nu există o Lege care să incrimineze această formă de a-și expune propriul crez, formă care, de asemenea, este „perfect” legală dacă procedura nu este una care să conțină abateri de la legislația în vigoare.

Majoritară la ora actuală este Biserica Ortodoxă Română. Să dăm un exemplu cert, petrecut și condamnat. O anumită persoană se erijează în preot și începe să practice celebrul „mers cu boboteaza”. Este infracțiune fapta sa? Da, dacă:

- a. Statutul aprobat nu prevede o categorie ritualică în care să se încadreze cu certitudine și cea săvârșită;
- b. dacă statutul nu este aprobat sau există doar o hotărâre internă neautorizată printr-un act adițional;
- c. dacă nu există în Statut calitatea pe care o reprezintă sau la data emiterii Avizului Secretariatului de Stat pentru Culte nu era prevăzută;
- d. dacă obiectivul țintă nu este specificat și depășește Statutul;
- e. nu își respectă propriul specific religios din Statut/acte adiționale;
- f. dacă mandatul a expirat sau calitatea a fost suspendată.

Nu există nicio Lege care să incrimineze propovăduirea sau abordarea altor persoane, inclusiv ritualurile de genul „mersului cu boboteaza” sunt legale conform art. 2 din Legea 489/2006. Nu există și nu poate exista un articol de Lege care să „potolească” temerea unor confesiuni precum că „alții ne fură adepții”. Nu ar mai avea nici un sens libertatea religioasă a acelor adepți, fiind obligați să „nu adere altundeva” (contrar art. 1, alin. 2 din Legea 489/2006) iar libertatea de a-și propovădui propriul crez ar fi și ea inexistentă. Statul limitează procedurile ilegale și nu libertatea omului de a propovădui un crez.

Pentru o mai profundă înțelegere, „mersul cu boboteaza” în locul „preotului” din „parohia” cutărui cult, la enoriașii săi, pare mai degrabă o „șicanare religioasă” care oricând poate fi înțeleasă și ca învrăjpire. Pe de altă parte, să nu uităm că există și o dispoziție în vigoare: „*Raporturile dintre culte, precum și cele dintre asociații și grupuri religioase se desfășoară pe baza înțelegerii și a respectului reciproc*” (Art. 13, alin. 1).

Din câte vedem, recunoașterea comună este opțională, dar conviețuirea este obligatorie. Nu este o formă de „respect” să recurgi la altfel de proceduri de abordare a potențialilor adepți... Cu toate acestea, termenul „credincioșii sunt ai noștri” induce ideea ca și cum ar ființa în proprietatea cuiva, contrar textului Legii, libertatea religioasă neexistând. Este o interpretare abuzivă a ceea ce înseamnă, potrivit Legii 489/2006, libertatea cuiva de „a adera”, de „a nu adera”, de a-și menține sau de a-și abandona apartenența religioasă sau chiar de a fi adeptul a mai multe confesiuni în același timp, dacă aceste confesiuni îl acceptă astfel.

Cele de mai sus se referă la persoana însăși, dar, cu toate acestea, articolul 2 din Lege ne vorbește și despre libertatea celui ce-și manifestă propriul crez în privat sau în public. Rolul manifestării religioase nu implică vreo obligație a persoanei să nu-și promoveze propriul crez în speranța de a strânge aderenți. Propovăduirea este una dintre cele mai frecvente practici religioase. Să nu uităm că există o sumedenie de religii care au în practicile lor chiar numai actul misionar și de propovăduire.

Ar mai trebui clarificată încă o acuzație, contrară Codului Penal, acuzație periodic adusă persoanelor care devin incomode pentru cultele mai mari, aceea de „uzurpare de calități oficiale”. Nu există o calitate oficială de preot a Statului Român. Potrivit Constituției (art. 4, alin. 2) dar și articolului 9, alin. 1 din Legea 489/2006, „În România nu există religie de stat”. Articolul 256 din Codul Penal explică într-un mod cât se poate de clar că se referă la „Folosirea fără drept a unei calități oficiale care implică exercițiul autorității de stat”. Preotul nu este o calitate de stat, adică o calitate pe care o au autoritățile de Stat printre care enumerăm: judecător, procuror, polițist, agent SRI, jandarm sau alte organe ale Statului Român, sau chiar notar, avocat sau alte calități oficiale care implică o atribuție pe care o are doar o autoritate de Stat. Astfel, Statul fiind neutru în privința religiilor sale, indiferent de numărul de membri al fiecăreia, este de la sine înțeles că acuzația „preotului” unei confesiuni religioase cum că ar constitui fapta de „uzurpare de calități oficiale” este doar o calomnie menită să îngrădească prin înspăimântare libertățile pe care le are victima.

O altă acuzație care nu-și are nici un suport legal este „preotul altei confesiuni nu are harul Duhului Sfânt”. Una dintre Instanțele din România a cerut într-un mod ironic să se exprime „Duhul Sfânt” în persoană, dacă respectivul „preot” are sau nu are har. Este lesne de înțeles că toate cultele creștine își rezervă dreptul intern de a crede în harul propriului personal clerical. Altfel, nu și-ar regăsi locul însăși existența cultului respectiv dacă propriii adepți nu ar crede în activitatea lor sacerdotală. Acest aspect ține chiar de crezul fundamental al unei confesiuni iar acuzația încalcă în mod direct libertatea de a crede sau de a nu crede ceva, făcând atingere articolului 1, alin. 2 din Legea 489/2006.

În încheiere, predomină unul dintre cele mai evidente articole din această Lege. Să nu uităm că oamenii nu au doar drepturi, ci și obligații prin care își garantează drepturile și libertățile. „În activitatea lor, cultele, asociațiile religioase și grupările religioase au obligația să respecte Constituția și legile țării și să nu aducă atingere securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale

ale omului” (art. 5, alin. 4 din Legea 489/2006. Totodată trebuie să luăm în calcul faptul că sunt jurisprudențe prin care Instanța a interzis unor inculpați ca după exercitarea pedepsei cu închisoarea sau de alt fel să nu poată profesa atribuții clericale vreme de câțiva ani, până la 5. De asemenea, aceleași structuri religioase au obligația de a-și respecta statutele proprii care prevăd și drepturi și obligații. Dacă un preot este sancționat cu destituirea temporară sau definitivă de către o confesiune, faptul că alta îl autorizează să-și continue activitate poate constitui și o încălcare a statutului celeilalte confesiuni religioase. Lucrurile acestea vor fi rezolvate și clarificate în timp, prin Instanță.

Cu privire la cele menționate mai sus, o oarecare corespondență care ne ajută să înțelegem litera Legii ar fi art. 300 din Codul Penal: *„Fapta funcționarului care în timpul serviciului îndeplinește un act ce nu intră în atribuțiile sale, dacă prin aceasta s-a produs una dintre urmările prevăzute în art.297, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”*. Articolul 297 se referă la: *„Fapta persoanei care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”*. Ambele articole se referă într-un mod expres la „funcționari”, ceea ce „preotul” nu este, dar prin corespondență ambele articole pot fi folosite și în cazul preoților având anumite similitudini.

Am explicat conținutul articolului 8 din Legea 489/2006 și faptul că toate confesiunile din România, în varietatea termenului de „cult” sau „cultic”, sunt obligate prin Lege să-și respecte propriile Statute aprobate prin Instanță. Dacă prin acest act juridic nu este exprimată existența atribuției de preot sau investirea/destituirea dar unul dintre membri o folosesc într-un mod strict autorizat de către confesiunea respectivă, este o faptă care depășește limitele disponibile ale actului, limite în baza cărora a fost emis documentul de autorizație principală a Secretariatului de Stat pentru Culte. În acest caz, fapta care se pedepsește conform articolului 23, alin. 4 din Legea 489/2006 se încadrează în următorul articol din Codul Penal: *„Exercitarea, fără drept, a unei profesii sau activități pentru care legea cere autorizație, ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă”* (Art. 348 din Codul Penal). Sub incidența acestui articol intră și exercitarea fără drept a atribuțiilor unui preot care, deși este menționat în Lege, nu există și nu poate exista o Lege prin care să fie autorizată atribuția în sine. Legile autorizează în mod expres organele Statului iar structurile religioase autorizează propriul personal în baza Statutului și în baza Avizului Secretariatului de Stat Pentru Culte.

În trecut exista o procedură de luare în evidență sau de autorizare a fiecărui preot în parte, dar practica s-a dovedit a fi neconstituțională, această activitate intrând în competența propriilor coduri canonice ale fiecărei confesiuni în parte. Constituția garantează prin alineatul 5 din cuprinsul articolului 29 că fiecare concesiune este independentă sau autonomă față de Stat. Astfel, procedura a fost eliminată și fiecare

confesiune se poate organiza în limitele propriilor statute și coduri canonice, a Legilor în vigoare, Codului Penal și a Constituției.

Cu toate acestea, preoția este o atribuție stipulată în Lege care necesită:

1. Ca instituția să aibă stipulat în statut, în mod clar, categoria personalului clerical propriu;
2. Să existe un document emis de Secretariatul de Stat pentru Culte cu privire la Statut;
3. Persoana înfăptuitoare să fie în termenul prescris al valabilității acestei atribuții.

Dacă elementele care constituie legalitatea exercitării atribuției de preot nu sunt îndeplinite, nu există sau actul statutar este ambiguu, Instanța stabilește sancțiunea care se aplică, aceasta fiind reprezentată de amendă penală sau închisoare de la 3 luni la un an. De aceea, bine este ca fenomenul „copierea altor culte” doar pentru a crea confuzie, o alternativă care aduce după sine și învrăjbire, să dispară de la sine.

Este posibil să existe mai multe confesiuni cu același specific? Legea nu prevede vreo monopolizare a unei confesiuni religioase, Statutul neavând o religie proprie. Să nu înțelegem greșit această afirmație! Confesiunile religioase au obligativitatea de a-și respecta propria specificitate confesională, atât în ceea ce privește doctrina, cât și practicile, în baza Statutului fiind autorizată de către Secretariatul de Stat pentru Culte. Astfel, persoanele anumitei confesiuni se raportează în mod liber și independent la propriile coduri canonice sau religioase, doar dacă acestea există, indiferent dacă pe o stradă există 30 de brutării una lângă alta. Legea nu poate monopoliza o anumită confesiune pentru că ar depăși limitele impuse de Constituție iar cultele religioase nu sunt „state mai mici” în interiorul Statului. Chiar dacă unele s-au obișnuit din epoci mai îndepărtate și nu pot accepta faptul că trăim într-o altă perioadă istorică în care omenirea are tipare actuale după care funcționează, crede, nu crede, se exprimă sau gândește, nu au altceva de făcut decât să se readapteze la condițiile actuale în care credința cuiva nu poate fi condiționată.

Notă finală

Legea 489/2006 este, conform răspunsului Avocatului Poporului și acțiunilor care au fost întreprinse în ultimii ani în Instanțe, o Lege constituțională, o Lege benefică și care își produce efectul în ceea ce privește libertatea religioasă. De ce este nevoie la ora actuală? De o schimbare a nivelului de percepție al unora și devenirea dintr-o persoană conflictual într-una împăciuitoare, care să dovedească înainte de toate faptul că suntem oameni educați și că educația noastră este într-o permanentă evoluție. Religiiile sau confesiunile nedemocratice vor dispărea de la sine, în timp, sau vor fi obligate să dispară dacă sunt un pericol pentru societate, mediu și pentru oamenii și bunurile societății.

01.11.2022